

Mundspytskirtler

Mennesket har både små og store mundspytskirtler

- De små → I tela submucosa på læbens og kindens inderside + tungen og ganen → gl. labialis, buccales, molares og linguales.
- De store → 3 parrede kirtler → Gl. parotis, gl. submandibularis og gl. sublingualis

Glandula parotis (ørespytskirtlen) → ren serøs

- Største mundspytskirtle → ca. 5 cm lang og vejer 25 g
- Pyramideformet → rødgul farve (gul pga. fedtvæv) → Blød konsistens → Ikke mulig at palpere
- Overflade af kirtlen → tydelig lobuleret og omgivet af en bindevævskapsel
- Lok. i parotislogen → furen mellem m. sternocleidomastoideus og ramus mandibulae → under meatus acusticus externus

Relationer: 3 flader

- **Lateral** → Dækket af subcutis og sensoriske grene fra N. auricularis magnus og dele af plexus intraparotideus
- **Anteromedialt** → relation til m. masseter, bagkanten af ramus mandibula, kæbeleddet og nedadtil m. pterygoideus medialis
- **Posteromedialt** → relation til m. sternocleidomastoideus, venter posterior m. digastrici, proc. styloideus og tilhørende muskler - fladen når ind i spatium lateropharyngeum.
- **Basis** mod ydre øregang og arcus zygomaticus
- **Apex** mod trigonum caroticum
 - Afgrænses af m. sternocleidomastoideus, venter sup. m. omohyoideus, venter post. m. digastricus.

Strukturer

- Ductus parotideus → 5 cm → lateralt over m. masseter → drejer skarpt ved kant → via m. buccinator → udmunder i vestibulum oris → papilla ductus parotidei ud for 2. molar i OK.

Kar og nerver i gl. parotis

- Carotis externa, det terminale stykke er lokaliseret i gl. parotis
 - Løber ind bagtil og nedadtil
 - Maxillaris → løber ud anterolateralt.
 - Temporalis superficialis → Vertikalt ud via basis
- V. retromandibulars, begyndelsesstykket
 - Sammenløb af v. maxillares og v. temporalis superficialis og løber ud posteromedialt → løber sammen med v. facialis → gren til v. jugularis externa
- N. Facialis
 - Foramen stylomastoideum → deler sig i endegrene - forlader forreste og nederste kant
 - Mimiske muskelfibre løber gennem her.
- N. Auriculotemporalis
 - Ligger profund, øverst - foran meatus acusticus externus → superficielt for arcus zygomaticus → tindingeregion → kutanetråde 2/4 dele
 - Kommer fra N. mandibularis for N. trigeminus

Innerveres af: Rami parotidei: Parasympatiske tråde til gl. parotis (N. glossopharyngeus)

- Klinik-undersøgelsesmetoder-Radiologi
 - Hævet ved fåresyge (smertefuldt) → øget risiko for tandsten ud for udførselsgang.

Glandula submandibularis underkæbespytskirtel - overvejende serøs (seromukøs)

- Vægt ca. 10-15 g og har en størrelse som en valnød.
- Form → retroform (rundt om m. mylohyoideus)

- Stor superficiel, nedre del (under huden, dækket af subcutis med platysma)
- Mindre dyb, øvre del
- Blød konsistens, med en grårød farve → Lobuleret
- Lokaliseret i trigonum submandibulare, i løs fibrøs kapsel (fra det superficielle blad i halsfascien).

Relationer

- Lateralt → Corpus mandibulae - fossa/fovea submandibularis
- Medialt → M. mylohyoideus
- Bagtil → M. hyoglossus (længst bagud)
 - Mellem disse muskler ligger den dybe del af gl. submandibularis
- Superficiel del → I subcutis → V. facialis, ramus coll og evt. ramus marginalis mandibularis fra n. facialis

Strukturer

Ductus submandibularis → 5 cm lang → lateralfleden af m. hyoglossus → caruncula sublingualis → fortil og medialt på plica sublingualis

Kar og nerver i gl. submandibularis

- A. facialis → opadtil, medialt på kirtlen → over → lateralt mellem kirtlen og corpus mandibulae.
- N. facialis → chorda tympani → N. lingualis → ganglion submandibulare → kirtel

Klinik → undersøgelsesmetoder - radiologi → udførselsgang (spytsten).

Glandula sublingualis - Mukoserøs

- Er på størrelse med en mandel, har en vægt på 5-7 g → Grårød farvet → Blød konsistens → palperes bidigitalt
- Lokaliseret i cavitas oris → under bagestes del af plica sublingualis

Relationer:

- Lateralt → Corpus mandibulae → fovea submandibularis
- Medialt → M. genioglossus og ductus submandibularis
- Under → M. mylohyoideus

Struktur

- Ductus sublingualis minores → på plica sublingualis
- Ductus sublingualis major → på carucula sublingualis